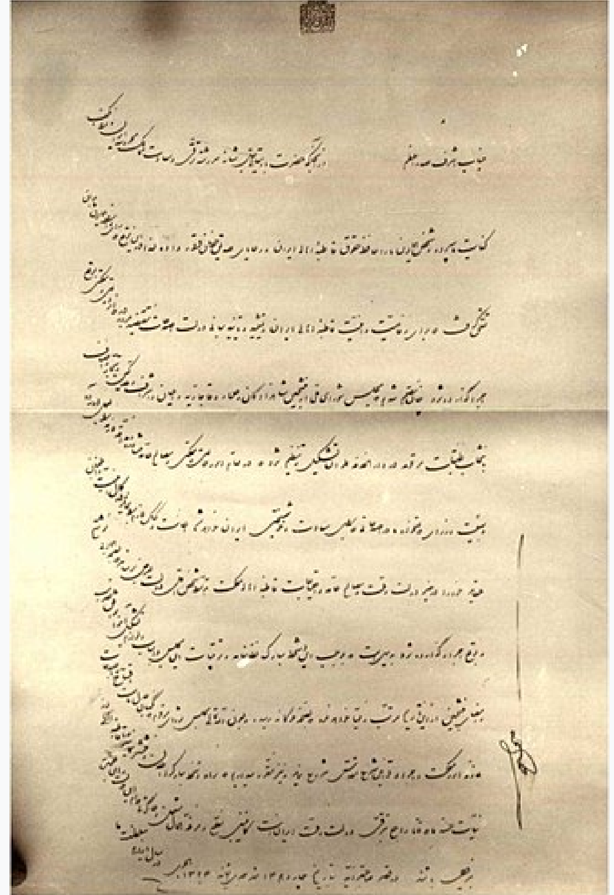

Vikipedi
Özgür Ansiklopedi

İran Meşrutiyet İnkılabı

İran Meşrutiyet İnkılabı (Farsça: مشروطیت - Meşrutiyet veya انقلاب مشروطه - İnkılabı Meşrute) veya **İran Meşrutiyet Devrimi** veya Batılı kaynaklardan çeviri yoluyla "**İran Anayasa Devrimi**" olarak da adlandırılan dönem İran'da kısmi parlamenter rejime geçişin denendiği yılları ifade etmektedir.[1] Kaçar Hanedanı döneminde 1905 ile 1911 yılları arasında gerçekleşmiştir.[2] Devrim, İran'da bir parlamentonun (meclisin) kurulmasına yol açmış, meşrutiyet ilan edilmiş ve bir anayasa yürürlüğe koyulmuştur.[3]

İran Meşrutiyet Devrimi

Meşrutiyet fermanı

Tarih	1905-1907
Yer	Kaçar Hanedanı
Sonuç	Meşrutiyet'in ilanı 1906 İran Anayasası

İran'da "anayasa" anlamına gelen Kanun-i Esasi (qānūn-e asāsī - "temel yasa") terimi, 19. yüzyılda Osmanlı İmparatorluğu'ndan ödünç alınmıştır. Birinci Meclis, anayasanın ilanından önce toplanmış ve ardından 1906 yılında anayasa kabul edilmiştir. Kamuoyunu ve meclisi bir süre oyalamasına rağmen şah tarafından 1906 İran Anayasası onaylanmıştır.[4]

Devrim, İran'ın çağdaş tarihindeki dönüm noktası niteliğinde bir olay olarak görülmektedir. O kadar ki, anayasal rejime geçiş denemesinin İslam dünyasında bir ilk olduğu iddiası bulunmaktadır.[5] Ancak Osmanlı Devleti'nde 1876 yılında ilan edilen 1. Meşrutiyet ve eşzamanlı olarak yürürlüğe koyulan Kanun-i Esasi denemesinin daha önceki bir tarihte gerçekleştiği açıktır.

Meşrutiyet dönemi İran'da modern çağa geçişin önünü açmış ve ülkede gelişmekte olan basında tartışmalara neden olmuştur. Birçok grup devrimin gidişatını şekillendirmek için mücadele etmiştir. Nasıreddin Şah Kaçar'ın uzun zamandır sürdürmek için mücadele ettiği eski düzen, sonunda yeni kurumlarla değiştirilmiştir.

Kaynakça

- Browne, Edward G., The Persian Constitutional Movement. British Academy, 1918.

- Browne, Edward G., "The Persian Revolution of 1905–1909", Mage Publishers (1995). ISBN 0-934211-45-0
- Afary, Janet, "The Iranian Constitutional Revolution, 1906–1911", Columbia University Press. 1996. ISBN 0-231-10351-4
- Bayat, Mangol (1991). Iran's first revolution: Shi'ism and the constitutional revolution of 1905–1909. Studies in Middle Eastern history. Oxford & New York: Oxford University Press. ISBN 978-0-19-506822-1. OCLC 1051306470
- Malekzādeh, Mehdi (2004). Tārikh-e Enqelāb-e Mashrutyyat-e Iran تاریخ انقلاب مشروطیت ایران [The History of the Constitutional Revolution of Iran]. Tehran: Sokhan Publications. ISBN 964-372-095-0.
- "Constitutional Revolution" (Enqelāb-e mašrūṭa) (https://www.iranicaonline.org/articles/constitutional-revolution-index/) - Index, Vol. VI, Fasc. 2, pp. 163-216, 1992

Dipnotlar

1. ^ Tilmann J. Röder, The Separation of Powers: Historical and Comparative Perspectives, in: Rainer Grote and Tilmann J. Röder, Constitutionalism in Islamic Countries (Oxford University Press 2012), p. 321-372. The article includes scientific English translation of the following documents: The Fundamental Law (Qanun-e Asasi-e Mashruteh) of the Iranian Empire of 14th Dhu-'l-Qa'dah 1324 (December 30, 1906); The Amendment of the Fundamental Law of the Iranian Empire of 29th Sha'ban 1325 (October 7, 1907).
2. ^ Martin, Vanessa (1992). "Constitutional Revolution" - "Events" (https://www.iranicaonline.org/articles/constitutional-revolution-ii/). Encyclopaedia Iranica, Vol. VI, Fasc. 2, pp. 176-187.
3. ^ Amanat, Abbas (1992). "Constitutional Revolution" - "Intellectual background" (https://www.iranicaonline.org/articles/constitutional-revolution-i/). Encyclopaedia Iranica, Vol. VI, Fasc. 2. pp. 163–176.
4. ^ Arjomand, Saïd Amir (1992). "Constitutional Revolution" - "The Constitution" (https://www.iranicaonline.org/articles/constitutional-revolution-iii/). Encyclopaedia Iranica, Vol. VI, Fasc. 2. pp. 187–192.
5. ^ Amanat, Abbas (1992). "Constitutional Revolution" - "Intellectual background" (https://www.iranicaonline.org/articles/constitutional-revolution-i/). Encyclopaedia Iranica, Vol. VI, Fasc. 2. pp. 163–176. (Alıntı: "That the Constitutional Revolution was the first of its kind in the Islamic world, earlier than the revolution of the Young Turks in 1908, can be partly explained by the situation in Persia in the latter half of the 19th century.")

Dış bağlantılar

- Constitutional Revolution of Iran (http://www.mashroutiat.com)6 Ağustos 2020 tarihinde Wayback Machine sitesinde arşivlendi (https://web.archive.org/web/20200806164811/http://mashroutiat.com/).

Ayrıca bakınız

- İran tarihi

Wikimedia Commons'ta ***İran Meşrutiyet İnkılabı*** ile ilgili ortam dosyaları mevcuttur.